

ERHVERVSJURA

DIGITALISERINGEN HALTER

IT: En skyldners godkendelse af et lånedokument ved hjælp af NemId var ikke nok for Vestre Landsret. I en sag mellem skyldneren og et finansieringsselskab ville retten se et »originaldokument«. Altså sådan et med underskrift med kuglepen på stiplede linje og kafferinge på.

LARS BO LANGSTED
professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Det kan simpelthen ikke gå hurtigt nok. Uanset om virksomhederne og borgerne hylér eller skriger, skal de være digitale. Al kommunikation med det offentlige skal foregå digitalt, medmindre man kan godtgøre, at man er senildement, bor på et plejehjem og ikke har adgang til en computer.

De fleste har stadig problemerne med oprettelsen af den digitale virksomhedspostkasse, der skulle være oprettet senest d. 1. november, i klar erindring. Af regeringens seneste digitaliseringsstrategi fremgår bl.a., at »alle borgere, der kan, skal derfor foretage alle deres ansøgninger og anmeldelser til det offentlige digitalt. Og fra 2014 bliver langt størstedelen af alle offentlige breve, som tidligere blev sendt via postvæsenet, alene sendt til borgerens digitale postkasse.«

Kommende fokusområder derudover er, at folkeskolen skal udfordre den digitale generation, at der skal være effektivt digitalt samarbejde med patienterne, der skal fart på brugen af teknologi i den sociale indsats, vi skal have en digital effektiv og forenklet beskæftigelsesindsats, der skal være digitale universiteter, og der skal indføres en effektiv miljøforvaltning på et fælles grundlag.

Og det er jo alt sammen meget rigtigt, meget fornuftigt og i bund og grund utroligt gavnligt for samfundet, for borgerne, for virksomhederne og ikke mindst for samfundsøkonomien. Vi må krydse fingre for, at tekniken kommer til at virke – men der er allerede mange gode eksempler på velfungerende teknologi- og kommunikationsplatforme. Så det skal også nok komme.

Når nu de fleste myndigheder og alle borgere og virksomheder sådan skal være digitale, skal vores retssystem jo altså også følge med. Hvad hjælper det, hvis man indgår digitale aftaler om alt mellem himmel og jord med anvendelse af NemId, digital signatur og/eller sikre netværk/linjer, og man så nede i retten bliver mødt med: Ja tak, det er meget godt, men vi vil gerne se originaldokumentet! Altså sådan et rigtigt hvidt papir med kaffepletter og personlige kruseduller på den stiplede underskriftsline.

Men det var præcis, hvad

advokaten for et finansieringsselskab blev mødt med, først af fogedretten og dernæst af Vestre Landsret:

»Det kan herefter ikke lægges til grund, at skyldnerens godkendelse af lånedokumentet ved hjælp af NemId er en underskrift i overensstemmelse med retsplejelovens § 478, stk. 4, 1. punktum. Landsretten tiltræder derfor, at gældsrevet ikke kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse og stadfæster fogedrettens kendelse.«

Vestre Landsrets kendelse er afsagt i september måned i år og altså blot halvanden måned, inden alle virksomheder skulle have oprettet digitale postkasser, så det offentlige kan skrive til dem der. Det hænger ikke sammen. Og der stod jo desværre intet i strategien om et digitalt retsvæsen.

På det juridiske plan kan man vel ikke sige, at afgørelsen er forkert, den er blot uhensigtsmæssig. Hvis man som kreditor skal kunne slæbe skyldneren i fogedret-

ten med det samme – og altså undgå den dyre og tunge »omvej« gennem en civil sag med efterfølgende domsafsigelse (på papir!) – er det selvsagt uhyre vigtigt, at fogedretten hurtigt, enkelt og sikkert kan forvisse sig om, at det nødvendige grundlag er til stede og fortsat er gældende.

Da man indførte den digitale tinglysning, havde man samme problem. Tidligere skulle man fremlægge det originale pantebrev med debitors underskrift på, og allerede da det sagkyndige udvalg afgav sin betænkning i 2006, identificerede udvalget da også netop dette problem:

»Det er således efter gældende ret et krav, at den person, der på grundlag af et pantebrev skal foretages tvangsfuldbyrdelse hos, har anført sin underskrift på pantebrevet. Det foreslåede digitale pantebrev vil ikke være påført en sådan underskrift. Det følger desuden af retsplejelovens § 488, stk. 2, at der ved fremsættelse af

anmodning om tvangsfuldbyrdelse i henhold til et pantebrev skal indleveres originalt pantebrev. På den baggrund finder udvalget anledning til at foreslå ændringer af retsplejelovens §§ 478 og 488, således at det sikres, at også digitale pantebrev kan tjene som grundlag for tvangsfuldbyrdelse.« Og i forlængelse heraf: »Udvalget foreslår således, at tvangsfuldbyrdelse skal kunne foretages på grundlag af et digitalt pantebrev, der er eller har været tinglyst, idet digitale pantebrev kun kan tinglyses, hvis personer, der forpligter sig, har afgivet deres digitale signatur.« Sådan blev det da også i lov om digital tinglysning, der blev vedtaget i 2009.

Man kan vel ikke bebrejde udvalget dengang, at det ikke også udtalte sig om andre typer af dokumenter. Dels var det ikke udvalgets opgave, dels var digitale dokumenter ikke dengang nær så udbredt som i dag. Men når problemet kunne løses, da den digitale tinglysning

» Når nu de fleste myndigheder og alle borgere og virksomheder sådan skal være digitale, skal vores retssystem jo altså også følge med.

blev indført, må det også kunne løses for andre typer af dokumenter – forudsat naturligvis at den fornødne sikkerhed (og vilje) er til stede.

Når det bliver muligt, at hele lånesagsbehandlingen kan foregå digitalt, herunder at man kan anvende et digitalt grundlag som fun-

dament i fogedretten, bliver det ikke blot lettere, hurtigere og billigere for de implicerede parter. Det vil også have en gavnlig effekt på den digitaliseringsproces, som vi så stærkt ønsker.

I et svar fra maj måned sidste år(!) til Pernille Skipper fra Enhedslisten har justitsministeren da også oplyst, at en arbejdsgruppe under Retsplejerådet ser på retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse, og at justitsministeren ville videresende spørgsmålet om digitale kontrakter til denne arbejdsgruppe, så det kunne indgå i det samlede arbejde.

Det må forventes, at Retsplejerådet meget snart afgiver en betænkning om tvangsfuldbyrdelse og herunder det generelle spørgsmål om digital kommunikation. Det må vel også forventes, at man om ikke før så senere får digitaliseret hele den retlige proces, så alle typer af dokumenter kan håndteres digitalt.

Det kan sådan set kun gå for langsomt.

I det offentlige system tager man digitaliseringen i forskellige tempi. Foto: AP Photo/Eugene Hoshiko

